

Кихтенко В. О.

студент бакалавріату

Київського національного лінгвістичного університету

м. Київ, Україна

АНАЛІЗ ПЕРСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ІЗ КОМПОНЕНТОМ ЗООНІМОМ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Споконвіку тварини відіграють важливу роль у людському житті, а їх образ завжди мав великий вплив на формування концептуальної картини світу людини. За допомогою тваринних образів виражалися і виражаються емоції, відчуття, переживання. Іноді тварини постають у якості сакральних та релігійних символів. Тому, зважаючи на те, що мова є основним інструментом пізнання світу, можемо із впевненістю стверджувати, що використання тваринних образів у повсякденному мовленні людей є природним явищем, яке потребує детального аналізу. Дослідженню фразеологізмів із компонентом зоонімом на матеріалі багатьох мов присвячені роботи Голєвої Г. С. (Голєва, 2000), Granger S, Meunier F. (Granger, Meunier, 2008), Skandera P. (Skandera, 2007), Cowie A.P. (Cowie, 1998).

Порівнюючи перську та українську мови, зазначимо, що для цих двох мов характерним є використання фразеологізмів із компонентом зоонімом *бика* та *корови*. В українській мові *корова* символізує незграбність, недолугість, кволість, але при цьому значна кількість фразеологізмів вказує на *корову* як на джерело певних матеріальних благ. Розглянемо фразеологічні одиниці із компонентом *корова* в перській мові: *گاو بی شاخ و دم* (букв. *бик без рогів і копит – негарна людина, страховисько*; *گاوش زابیده* (букв. *з ним отелилась його корова – трапилось децю непередбачуване*; *گاو شیرده* (букв. *дійна корова*) – *про джерело матеріальних благ*; *گاو که پبیر شد گوساله اش عزیزتر می شود* (букв. *стара корова ще більше любить свого теля*) – *людина у старості ще більше любить своїх дітей*. В українській мові також можна знайти чимало фразеологізмів про цих тварин: *як на корові сідло*, *як корова язиком злизала*. Образ *корови* в цих фразеологізмах зазвичай є нейтральним, але тим не менш в ньому присутня негативна конотація. Цікаво зазначити, що російській фразеологізм *сказка про белого бычка* із значенням безкінечного повторення однієї і тієї ж самої дії має перський еквівалент *(طوطی چهل داستان* букв. *історія сорока папуг)*, який часто вживається для

позначення дуже довгої жіночої розмови. Зважаючи на історичні та географічні фактори, для носіїв перської мови важливими тваринами були віслюки та верблюди. У перській мові існує багато фразеологізмів із цими тваринами: *مثل شتر* (букв. немов верблюд) – злопам'ятна людина; *مثل شتر راه می رود* (букв. ходить неначе верблюд) – ходити дуже голосно.

Також у перській та українській фразеології поширене використання образу птаха. У перській мові зоонім *ворона* зазвичай використовується у фразеологізмах, що описують домашні справи та сімейні відносини, а іноді ворона виступає метафорою для позначення раціональної та мудрої людини: *مکر روباه و زاغ و گرگ بی خبرا* (букв. хитрість лисиці, ворона і нічого не тямущого вовка). Особливу популярність в сучасних іранських ЗМІ, які висвітлюють питання культури і освіти, отримало іранське прислів'я *کلاغه می خواست راه رفتن کبک را یاد بگیرد، راه رفتن خودش را هم فراموش کرد* (букв. ворона хотіла навчитися ходити, як куріпка, але забула, як сама ходить). Цей фразеологізм ілюструє популярний в іранській культурі наратив про інтерес іранців до західної культури та відторгнення власних традиційних цінностей. Навпаки, в українській культурі фразеологізми з компонентом *ворона* зазвичай відображають людську дурість, недолугість, *ловити гав, ворон ротом ловити (упускати добру нагоду), лякати ворон (викликати глузування безглуздим виглядом)*.

Список використаних джерел:

1. Голева Г. С. Фарси-русский фразеологический словарь. Москва : Грааль, 2000. 618 с.
2. Cowie A.P. Phraseology: Theory, Analysis, and Applications. Canterbury : University of Canterbury, 1998. 258 p.
3. Granger S, Meunier F. Phraseology: An interdisciplinary Perspective. Louvain : Université Catholique de Louvain, 2008. 389 p.
4. Skandera P. Phraseology and Culture in English. New York : De Gruyter Mouton, 2008. 511 p.